

Адыгэ макь

Голос
адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Илээсыклэ еджэгъум ипэгъоклэу

Хабзэ зэрэхъугъэу, илээсыклэ еджэгъум ипэгъоклэу, тыгъуасэ клэагъаджэхэм яшышъхъэу зэлуклэгъу Мыекъуапэ шыкълуагъ. Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, Рособназдорым ипашцэ Сергей Кравцовыр, ащ игуадзэу Анзор Музаевыр, УФ-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ и Департамент ипашцэ Анна Хамардюк, нэмыкхэр. Зэлуклэгъур зерицагъ АР-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэу Хъуажь Аминэт.

филорэ шытхъуцлэр фагъэшъошагъэу ар къэзыушыхъатырэ тхылъымрэ бгъэхалъхъэмрэ Тхьаклушынэ Аслъан ащ ритыжыгъэх. Гэсэныгъэм епхыгъэ юфыгъохэм алъэныккылэ С. Кравцовым республикэм мымаклэу ишлуагъэ кызэрэригъэклэрэр кыхигыщыгъэ, «тхьауегъэпсэу» рилуагъ.

Адыгеим зыккы къралыгъо ушэтынхэр зэрэщызэхашагъэхэм Сергей Кравцовым осэшхо кыфишлыгъ ыккы фэдэ гъэхьагъэхэм апае шлэныгъэмрэ гэсэныгъэмрэклэ УФ-м и Министерствэ кыфигъэшъошэгъэ Рэзэныгъэ тхылъыр Тхьаклушынэ Аслъан кыритыжыгъэ.

Нэужым республикэм ипашцэ мы лъэныккылэ зэшлохыгъэ хъугъэхэм клэклэу къатегушылагъ, джыри шыкълуагъэу алъэгъухэрэри, зыгъэгумэклыхэрэри кыхигыщыгъэх. Ащ фэдэу зигугъу кышлыгъэхэм ащышых зэтыгъо къралыгъо ушэтынхэм язэхэщэнклэ юф зыдэп-

щым нэмысыгъэхэм апае клэлацлыкы ыгыплэхэр зэрымкыкхэрэр, гурит еджаплэхэм гэзэклэжынкхэр зышкылагъэхэр мымаклэу зэрэхэтыр, ахэм яцынэгъончъагъэклэ шыкълуагъэхэр зэрэщылэхэр.

— Клэлэцлыкыкхэм афэт-шлэн фаеу кышхыдгъэклэнышъ, нэмыккы лъэныккыохэр идгъэкхунхэ тыфитэп, — кылуагъ ащ. — Пстэумэ апэ тшлын фаер ахэм яцынэгъончъагъ, амал тэрэххэр ялэхуу гэсэныгъэ зэрэгъэгъотыныр арышъ, ащ ыуж тит, зэшлохыгъэ хъугъэр мымаклэми, ар икыгуагу тлон тлэа-кышхэп.

Шыкълуагъэхэм ядэгъэзыжынккы юфэу ашлэрэми, пшэрылэу охътэ благъэм зыфагъэуцужыгъэхэми Лышъхъэр къатегушылагъ. Клэлэагъаджэхэмрэ клэлэцлыкы ыгыплэхэм ащылажэхэрэмрэ ялэжыаплэхэм кхэхэхуагъ нахъ мышлэми,

джыри ар шыкълэгъэнчъэу зэралмылтырэрэри, нахъышлу ашыным ыуж зэрэтихэри кылуагъ. Ипсалъэ иккылым юф мыпсынклэу зыфэгъэзагъэхэр агуи апси хэлъэу зэрэгъэцаклэрэм фэшлэу зэрэфэрэзэхэм кыклигъэхыгъ, псауныгъэ пытэ ялэу илээсыклэ еджэгъум тхьанхуу, ягухэлъышлухэр къадэхунхуу кхэфэлъэлуагъ.

Нэужым УФ-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэрэ Рособназдорымрэ яллыкылу зэлуклэгъум хэлэжэхэрэр гэсэныгъэм исистемэ 2015 — 2016-рэ илээсыклэ еджэгъумклэ пшэрылэу илэхэм, еджаплэхэм гэсэныгъэу къатырэм уасэ фэшлыгъэным, зэтыгъо къралыгъо ушэтынхэм языфэгъэхьазырын афэгъэхьыгъэу къэгущылагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Пстэумэ апэу АР-м и Лышъхъэу иунашъоклэ Сергей Крав-

цовым «АР-м наукэмклэ изаслуженнэ юфышлэшху» зы-

шлэн фаеу джыри шылэхэр, клэлэцлыкы зыныбж илээси-

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Шытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм наукэмклэ изаслуженнэ юфышлэшху» зыфилорэр С. С. Кравцовым фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Адыгэ Республикэм инаукэ ихэхьоныгъэ илахъ зэрэхышыхъагъэм пае шытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм наукэмклэ изаслуженнэ юфышлэшху» зыфилорэр Кравцов Сергей Сергеевич — педагогикэ шлэныгъэхэмклэ докторым, гэсэныгъэмрэ наукэмрэ алъэныккылэ Федеральнэ кыулыккым ипашцэ фэгъэшъошэгъээнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЬАКЛУШЫНЭ Аслъан кы. Мыекъуапэ, шышъхъэлум и 27-рэ, 2015-рэ илээс N 127

АР-м и Лышъхъэ мэфэклэ юфтхьабзэм хэлэжыагъ

Пресвятая Богородицэм (Христос янэ) ыккы Свято-Успенскэ чылысэу ашлэрэм имэфэклэ афэгъэхьыгъэ тхьэлъэлхэр тыгъуасэ Мыекъуапэ шыкълуагъэх. Диныр зылэжыхэрэм кхэфгъушлонхуу мыщ кхэкълуагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ.

Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархиейепископэу Тихон юфыгуабахэм язэшлохынккы, ахэм зэу ащыч чылысым ишыни, республикэм ипашцэхэм яшлэ-

гъэшхо кызэрэгъагъорэр, ащклэ ахэм зэрэфэрэзэхэр кылуагъ. Свято-Успенскэ чылысым игъэпсын пэлуагъэхьанэу республикэ бюджетым кыхэхыгъэ сомэ миллиони 6,6-рэ мы илээсым фатлупшыгъ, джащ фэдэу чырбыщ мин 80 фэдиз лэклагъэхьагъ. Ащ ишлуагъэклэ, псэуальэм идэпкхэм якъэлэтын рагъэжыагъ.

Москва ыккы зэрэ Урысыеу я Патриархэу Кирилл унашъоу ышлыгъэм диштэу цыфхэр шэпхъэ дахэхэм арыгуазэхуу плугъэнхэм, джащ фэдэу чылысхэр кыгъээнэжыгъээнхэм ыккы шлушлэным ялахышлу зэрэхашыхэрэм апае юбилейнэ медалэу «1000-летие преставления святого равноапостольного князя Владимира» зыфилорэр Тхьаклушынэ Аслъанрэ Къумпыл Муратрэ афагъэшъошагъ.

— УФ-м и Президентэу Владимир Путиным кызэрэхыгъэщыгъэмккы, Урысыем итарихыи, икультури якъэгъэзэплэ шъхьалэ хъугъэ умэхьы-

ныр. Арышъ, мыщ фэдэ тын лъаплэ кыпфагъэшъошэным хэтрэ цыфккы мэхьанэшхо илэу шыт, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

АР-м и Лышъхъэу кызэрэхыгъэщыгъэмклэ, республикэм ихэбзэ кыулыкхуэмрэ Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархиейэрэ ялэу зэхэлъэу тапэклэ юф зэдашлэшт, шлур зыгу илэ пстэуми сыд фэдэрэ лъэныккыклэ лэпылэгъу афэхууштых.

Шъугу къэдгъэккыжыны, Свято-Успенскэ чылысым ишын 1996-рэ илээсым рагъэжыагъ. Апэрэ мыжъор ыгъэтылыгыагъ Москва ыккы зэрэ Урысыеу я Патриархэу я II-рэ Алексей. Джырэ уахътэм ехуылэу тхьэлъэлуплэ агъэпсыгъ, нэужым ар кафедральнэ комплексым хагъэхьажышх. Чылысыр Мыекъуапэ иархитектурнэ экспозицие изы лахъэу шыт, ащ хэхьагъ Адыгеим ыккы Пшызэ шолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я Диндэлэжыаплэ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Нахьыбэ къякләлагъ

Республикэм иапшээрэ еджаплэхэм ачлэхьэхэмэ ашлөигоу мыгъэ къякләлагъэхэм япчъагъэ хэ-хьуагъ. Зэфэхьысыжхэм къызэрагъэлыгъуагъэм-кIэ, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ уни-верситетми, Адыгэ къэралыгъо университетми уачIэхьаным пае уилэн фэе баллхэм ахэьогъагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо техно-логическэ университетым 2015-рэ ильэсым апшээрэ гъэ-сэныгъэ арагъэгъотынэу очнэ шыклэм тетэу бюджет чыплэ 472-рэ илагъ. АщкIэ чIэхьанхэу лъэу тхылъ мин 1,9-рэ апшээрэ еджаплэм къырахьыллагъ. Ар гъэрелорэм елытыгъэмэ, 500-кIэ нахьыб.

Мыекъопэ къэралыгъо техно-логическэ университетым зэкIэмкIи лъэныкъо 27-кIэ студентхэр щагъэхъазырых, ащ нэмыклэу сэнэхъати 4-мэ афы-рагъаджэх. Мы апшээрэ еджа-плэм иприемнэ комиссие пшэ-дэклижъ зыхьырэ исекретарэу Юрий Ларионовым къызэрилуа-гъэмкIэ, анахьыбэ къызэкIо-лэгъэхэ лъэныкъохэм ащыщых «Товароведение» (зы чыплэм тхылъи 8,8-рэ къырахьыллагъ), «Государственное и муниципальное управление» (6,3-рэ), «Нефтегазовое дело» (6,1-рэ), «Лечебное дело» (5,7-рэ) зы-филохэрэр. ЗыкI къэралыгъо ушэтынхэмкIэ гурыт балл ана-хьыбэ къызэрахьыллагъэхэр «Лечебное дело» зыфилохэрэр (73,4-рэ) «Фармациемер» (62,7-рэ).

ФэгъэкIотэныгъэхэр ялэхэу нэбгырэ 37-рэ мы апшээрэ еджаплэм чIэхьагъ, ахэм ащы-щэу Адыгэ Республикэм пса-уныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ дашыгъэ зэ-

зэгъыныгъэмкIэ целевой шы-клэм тетэу «Лечебное дело» зыфилохэр сэнэхъатым нэбгы-рэ 35-рэ щеджэшт. Къэрэ-щэе-Щэрджэс Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэным-кIэ и Министерствэ дашыгъэ зэзэгъыныгъэмкIэ нэбгыри 2 аштагъ.

ФэгъэкIотэныгъэ гъэнэф-гъэхэр зилэхэм ащыщэу сэ-къатныгъэ зилэ нэбжыкIэхэр, сабий ибэхэр ыкIи ны-тыхэр зышхьарымытыжхэу нэбгы-рэ 25-рэ чIэхьагъ. Джащ фэ-дэу IэкIыб къэралыгъохэм, Туркменистан, Абхъазым ыкIи Сирием къарыкIыгъэ нэбгырэ 65-рэ аштагъ.

— Мы ильэсым тштэгъэ ныб-жыкIэхэм гъэхьагъэу ялэхэм ялэытыгъэу, дэгъу дэдэу гу-рыт еджаплэр къэзыухыгъэхэм, олимпиадэ зэфэхьагъэхэм ахэ-лэжъагъэхэу гъэхъэгъэшIу зилэхэм балл тедзэхэр апэрэу афэттхыгъэх. Ахэр нэбгыри 100 фэдиз мэхъух, — къылуагъ приемнэ комиссием пшэ-дэ-кIыжъ зыхьырэ исекретарэу Юрий Ларионовым.

Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым мы ильэсым бюджет чыплэ 838-рэ илагъ. Ащ шы-щэу 632-р очнэу, 45-р очнэ-заочнэу, 161-р заочнэу шы-тых. Апшээрэ еджаплэм чIэ-хьанхэу фэе нэбгырэ мини 3,5-мэ ятхылхэр къатыгъэх.

Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым иприемнэ комиссие пшэ-дэклижъ зыхьырэ исек-ретарэу Александра Леонть-евам къызэрилуагъэмкIэ, мы апшээрэ еджаплэм чIэхьанхэу фаехэм зэхаплэу ахэьуагъ. 2014-рэ ильэсым зы чыплэм 3,74-рэ итыгъэмэ, 2015-рэ ильэ-сым ар 3,94-м нэсыгъ.

БлэкIыгъэ ильэсхэм афэдэу мыгIи анахьэу къызэкIолэгъэ лъэныкъохэм ащыщых «эконо-микер» (зы чыплэм нэбгырэ 20,3-рэ итыгъ), «Управление персоналом» зыфилохэр (17,1-рэ), «Педагогическэ гъэсэ-ныгъэ» къэзытырэр (11,9-рэ), «Юриспруденциер» (7,5-рэ), «Менеджментыр» (6,2-рэ), «Уп-равление в технических си-стемах» зыфилохэр (6,6-рэ), «Тарихьыр» (5,1-рэ).

КвотэкIэ Адыгэ къэралы-гъо университетым нэбгырэ 19 чIэхьагъ. Ащ шыщэу нэбгырэ 14-м сэкъатныгъэ яI, 5-мэ янэ-ятэхэр ашхьарытыжхэп.

Адыгэ лъэпкъ факультетым мы ильэсым бюджет чыплэ 37-рэ илагъ. Ащ шыщэу очнэ шыклэм нэбгырэ 30, заочнэм нэбгыри 6 аштагъ. Факультетым ипачэу Хьамырзэкъо Нурет къызэрэтилуагъэмкIэ, чIэхьэ зышлөигоу къэкIоллагъэр ма-кIэлэ, зы чыплэм нэбгырищ-пллы итыгъ. Лъэпкъ факуль-тетым лъэныкъуитIукIэ студент-хэр егъэхъазырых, джащ фэ-дэу «Литературное творчест-во» зыфилохэр сэнэхъатыр ялэу ныбжыкIэхэр къычIагъэкIых. Мы факультетым зыкI къэра-лыгъо ушэтынхэм язэфэхьы-сыжхьхэм анэмыклэу адыга-бзэмкIэ абитуриентхэм заушэ-тыгъ, гъэхъэгъэ дэгъухэр ялэу къычIагъэкIыгъ, гурытымкIэ балл 80 къахьыгъ.

ПАТИКЪО Анет.

ТафэгүшIо!

ШIу тлэгъухэрэ тигупсэ лъаплэхэу Меркицкэ Кимэ-рэ Рахьмэтрэ зызэдэпсэу-хэрэр шышхьэлым и 30-м ильэс 50 зэрэхьурэм фэшI

тыгу къыдделэу тафэгүшIо. Псауныгъэ пытэ ялэу, тагъэ-гушхоу, тащыгушIукIэу бэрэ ташхьагъэ итынхэу тафэлъао.

Яклалэхэр, япхьорэлфхэр, ягупсэхэр.

Мы мэфэ шлагъом ехьулэу нанэ ытхыгъэ усэри ежъ ымышлахэу тишухьафтын гъусэ къыфэтэшIы.

Тызэгъусэу Iаджи тшIагъэ

Къыздэхьугъэм сигъэгүшIоу чэфым сызэрехьэмэ, Сигухахьо бгъэм дэмыфэу сэ сыкырэхьакIмэ, Къыздэхьугъэу, къыздэгүшIоу хэт къызгоуцуагъэр? Гуапэ щыхьоу къыздэхьугъэр хэт къыздэгъэшIэгъуагъэр? Оры, о зыр ары къыздэбыбэтэгъэр, Оры, о зыр ары сыдэзыхьыагъэр. Сыгу хэкIыгъэу, сычэфынчэу, нэпсыр къысшIуефэхмэ, ГукIодыгъор къыстеуагъэу зыкысымыгъэлэмэ, УшьыагIоу, къысфэсакъэу хэт къызгоуцуагъэр? ЦыхъэшIэгъоу гукIэгүшIэу гъусэ къысфэхьугъэр? Оры, о зыр ары сэ сигугъэплагъэр, Оры, о зыр ары сэ сыпытэплагъэр. Шылэныгъэм гъогум инэу тыщызэридзагъ, Къини хьари тызэгъусэу ащ шызэпытчыгъ. ЗэдэтIугъэх тикIалэхэр дахэу, шэф цыкIоу, КъахэкIыгъэп емыкIушIэ, тащыукIытэнэу. КъахэкIыгъэх пхьорэлф цыкIухэр хьупхьэу, нэшIо-гушIоу. Тадэжъ къэкIох тисабыйхэр, ренэу тагъэгүшIоу. Ахэр ары гупсэ-гупсэу тызыфыщIагъэр. Хьаолыеп къинэу тхьугъэр, тызэрэлэжъагъэр. Тызэдиштэу, тызэготэу, тызэфэсакъыжъэу, Тыкъэсыгъ тигъоу цыпэ тIапэ зэкIэдзагъэу, ЦIыф тиягъэ едгъэкIыгъэп, мыхъун гори тшIагъэп, КъэдгъэшIагъэр тшIомакIэлэ, тилэп гухэкIэ закъуи.

Рахьмэт

Еджаплэхэр щынэгъончъэнхэм пае

ШIэныгъэм и Мафэ щынэгъончъэу хэгъэунэфы-кIыгъэным республикэм мэхъанэшхо шыратэу зы-фагъэхъазыры. АщкIэ АР-м хэгъэгү кIоцI Iофхэм-кIэ и Министерствэ пшэрылышхо иI.

Щынэгъончъэным ыльэныкъо-кIэ Iофэу ашлэштхэм афэгъэ-хьыгъагъ мы мафэхэм пресс-конференциеу ащ шыкIуагъэр. Ар зерищагъ АР-м хэгъэгү кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ общест-веннэ щынэгъончъэным ыльэныкъокIэ пащэм игуадзэу, полицием иполковникэу Алек-сей Порва.

Ащ къызэрилуагъэмкIэ, ильэс зауэлкIэ узэкIэлэбжымэ, Бес-лан къышхьыгъэгъэ тхьа-мIагъом ыуж мы мэфэкIым нахь яшхьыпкъэу зыфагъэхъазыры хьугъэх. Еджаплэхэр террориз-мэм шыухъумэгъэнхэм пае пэ-шлорыгъэш Iофтхьабзэу къулы-кыушIэхэм ашлэрэр макIэлэ.

Непэрэ мафэм ехьулэу рес-публикэм зэкIэмкIи еджэплэ

152-рэ ит. МэфэкI Iотхьабзэхэм нэбгырэ мин 90-рэ фэдиз къа-кIолэнэу агъэнафэ: мин 47-р кIэлэеджакIох, мини 6-м ехьур апэрэ классым чIэхьащтых.

Шышхьэлым и 31-м къыше-гъэжъагъэу Iоныгъом и 2-м нэс къулыкыушIэхэм ялофшIэн гъэ-лэшыгъэ шыклэм тетэу зэха-щэшт.

Республикэм гъэсэныгъэм иорганizations 315-рэ ит. Ащ шыщэу квалификационнэу къа-гъэгъунэрэр объекти 190-рэ, 144-р унэе охранный предпри-ятиехэм япхыгъэх. УплэкIунэу ашыгъэхэм къагъэлэгъуагъ объекти 191-мэ шапхъэхэм адимыштэу Iоф ашлэу, ахэр мы мафэхэм агъэтэрэзы-жыхь.

Еджаплэхэр щынэгъончъэ-ным фэшI, апэрэмкIэ, гъогу-патруль къулыкыушIэхэм метрэ 50 нахь благуэу еджаплэхэм машинэхэр къыкIэрагъэхъащ-хэп. Еджэплэ унэхэм ошIэ-дэ-мышIэ Iоф къащыхъумэ, хэ-ушхьафыкIыгъэ машинэхэр къаIухъанхэ алъэкIынэу Iухьа-плэхэр къафагъэнэшт. Шышхьэ-лым и 31-м къышегъэжъагъэу Iашхьохэр, чIыунэхэр, ахэм яIун-кIыбзэхэр ауплэкIуштых. Iоны-гъом и 1-м пчэдыжым жьэу джыри зэ еджаплэхэр зэкIэ ауплэкIуштых. МэфэкI Iоф-тхьабзэхэр зыщыкIоштых къа-гъэгъунэштых. Еджаплэхэм анэ-мыкIэу къэлэ паркми, нэмыкI зыгъэпсэфыпIэ чыплэхэми къулыкыушIэхэр ащылэштых.

Алексей Порвам къызэри-луагъэмкIэ, мэфэкI мафэм зэ-кIэмкIи полицием икъулыкыушIэ нэбгырэ 600-м ехьумэ гъэ-лэшыгъэ шыклэм тетэу Iоф ашлэшт. Ащ нэмыкIэу унэе охранный организациехэр, каза-чествэми ялыкIохэр щынэгъон-чъэным лыплэуштых. Джащ фэдэу Iоныгъом и 13-м рес-публикэм шыкIошт хэдынхэм къулыкыушIэхэр зерафэхъазы-рхэм Iофтхьабзэм шытегушы-лагъэх. Нэужым журналист-хэр зыгъэгумэкIырэ упчIэхэр АР-м хэгъэгү кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ общественнэ щынэгъончъэным ыльэныкъокIэ пащэм игуадзэ ратыгъэх ыкIи игъэкIотыгъэ джэуапхэр агъо-тыгъэх.

(Тикорр.).

МЭКЪЭГЪЭIУХЭР

Къалэу Шъачэ хэхьэрэ ПсышIопэ районым ит къуаджэу ХьаджыкIо псэуплэ унэ щачэжы. Соткэ 19 хьурэ хаплэм пкIышхьэ-мышхьэ ыкIи дэжые чыгхэр къыщэкIых. Чыплэр гупсэф, жьыр шыкIабз, хы ШIуцIэм зэрэпэчыжъэр кило-метри 7.

Унэр зыщэфынэу фаехэр номерэу **8-918-412-54-74-мкIэ** телефоным терэох.

2015-рэ ильэсым шышхьэлым и 25-м пчэдыжым сыхьа-тыр 8-м къышегъэжъагъэу сыхьатыр 17.30-м нэс къалэу Мыекъуапэ автомобилэу ВАЗ-2115-р, къэралыгъо номерэу Е 894 ЕО 01-р зилэр, тыжынышхоу шытыр, 2009-рэ ильэ-сым къыдагъэкIыгъэр, урамэу Индустриальнэм тет унэу N 11-м («Кубаньэнерго» зыфилохэр зычIэтым) ипэчына-тIэу шытыгъэр амыгъэунафыгъэ цыфым Iуифыгъ.

БзэджэшIагъэм ишыхъат хьугъэ цыфхэм е а Iо-фымкIэ къэбар горэ зышIэхэрэм тIэлэу тел.: **53-90-02-м, 59-64-71-м, 59-61-39-м** къытеонхэу. Ма-къэ къэзыгъэлу-гъэм ыльэкъуа-ци, ыцIи зыми рагъэшIэштэп.

02-м псынклэу шьутеу

Урамхэм ыкIи общественнэ чыплэхэм бзэджэшIагъэу, административнэ хэбзэукъоныгъэу ащызэрахьэхэрэм нахьы-бэрэмкIэ яшыхъатэу хьухэрэр цыф къызэрыкIохэр ары.

Джащ фэдэ бзэджэшIагъэ горэ шьуапашхьэ щызэрахьэ-мэ, бзэджашIэм итеплэ, зэрэфэпагъэм, къахэзыгъэщы-рэ нэшэнэ гъэнэфагъэ горэу илэхэм шьуналэ атешудэ, телефонэу 02-мкIэ полицием псынклэу шьуфитеу, уахьтэу, чыплэу бзэджэшIагъэр зыщызэрахьагъэм фэгъэхьыгъэу ма-къэ ежъугъэлу.

Ащ нэмыкIэу зыфагъэхъазырыр бзэджэшIагъэ горэм ехьылIэгъэ къэбарым, бзэджашIэхэм наркотикхэр, Iашэ-хэр, щэ-гынхэр, къэон зыльэкIышт пкыгъохэр зыцагъэбы-лырэ чыплэхэм шьуащыгъуазэу щытмэ, шьуцIэ къешъумылоу телефонэу 02-мкIэ (мобильнэмкIэ — 112-м) шьутеу.

Адыгэ Республикэм хэгъэгү кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкыу

ИлъэсыкIэ еджэгъум фэхъазырых

Кошхъэблэ район администрацием гъэсэныгъэмкIэ игъэло-рышIанIэ ипашцэ Къыргъыш Къэсэй тызэрэцигъэгозагъэмкIэ, районым зэкIэмкIи гурыт еджэплэ 13-рэ кIэлэцIыкIу Iыгыплэ 13-рэ ит. Мыхэм, зэкIэ Iоми хъунэу, гъэцэкIэжыныхэр ащыкIуагъэх.

— Гурыт еджаплэхэм, кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм гъэцэкIэжыны зэфэшхъафхэр ащашыныхэм, щынэгъончъагъэм ылъэныкIокIэ псэуалэхэр агъэуцунхэм зэкIэмкIи сомэ миллион 20-м ехъу мы илъэсым пэлухъашт. Ащ щыщэу сомэ миллиони 7-рэ мин 300-р федеральнэ бюджетым къытIупщыгъ, къанэрэр муниципалитетым хигъэхъуагъ. Гъэсэныгъэм иучреждениехэр гъэцэкIэжыныгъэнымкIэ районым ипредприятие зэфэшхъафхэр Iэпылэгъу къытфэхъуагъэх. Къоджэ псэуплэхэм физкультурэм ыкIи спортым зыщягъэушомбгъуагъэным фыте-

ахэлъ. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министертств ары тхылхэр къэзытIупщыхэрэр.

Къэлогъэн фае кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэри мы районым зэрэщызэтырагъэпсыхъажыгъэхэр. ГъэцэкIэжыны мынхэм анэмыкIэу, гушыIэм пae, Еджэркъое кIэлэцIыкIу Iыгыплэу N 8-м иунашхъэ игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыныхэр щашIых, ащ сомэ мин 380-рэ пэлухъашт, ащ нэмыкIэу Фэдз дэт кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэу N 11-мрэ, N 12-мрэ яунашхъэхэр агъэкIэжыных, апэрэм сомэ мин 280-рэ тэфэшт, ятIонэрэм сомэ мин 220-рэ къыфатIупщыгъ. КIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм гъэцэкIэжыныхэр зэращыкIохэрэм имызакъоу, чэзыум хэт сабыихэр нахъ макIэ зэрэхъуштым фэшI чIыплэхэм ахагъахъо. ГушыIэм пae,

Вольнэм дэт кIэлэцIыкIу Iыгыплэм нэпэ сабыи 146-рэ чIафэмэ, джыри нэбгырэ 60 кыхэхъонэу игъэкIотыгъэу зэтырагъэпсыхъэ. Федеральнэ бюджетым къытIупщыгъэ сомэ миллиони 5-р ыкIи муниципалитетым ибюджет щыцI миллиони 2-рэ мин 142-р ащ пэлухъашт. Ащ нэмыкIэу Фэдз дэт кIэлэцIыкIу Iыгыплэу N 12-м джыри сабыи 20 чIафэнэу агъэпсы. Джащ фэдэу Адыгэ къэралыгъо университетым икъутамэу Кошхъаблэ дэтыгъэу зэфашIыжыгъэри кIэлэцIыкIу Iыгыплэ ашыжыныу тхылхэр агъэхъазырых. Ащ ишIуагъэкIэ чэзыум хэтхэм япчъагъэ зэхашIэу нахъ макIэ хъушт.

— ГъэцэкIэжыныхэм анэмыкIэу, кIэлэцIыкIуэхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэнымкIэ Iофтхъабзэхэри зэхэтщягъэх, — еIо Къэсэй. — КIэлэцIыкIу Iыгыплэ 13-мэ ячIэхъаплэхэм видеокамерэхэр алудгъэуцагъэх, кIэлэцIыкIуэхэр зэрэзэращэрэ автобусхэм тахографхэр арыдгъэуцагъэх.

Гъэсэныгъэм иучреждениеу Кошхъаблэ районым итхэм гъэцэкIэжыныу ащыкIохэрэр федеральнэ ыкIи муниципальнэ бюджетым кыхэхыгъэ ахъщэмкIэ ашых. Предприятие инэу районым итхэри Iэпылэгъу къафэхъух. Анахъэу зигугъу къэпшыны фаер пшъэрылгъэу иIэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Юггазэнерджи» зыфиIорэр ары. ГъэцэкIэжыныхэр зыщыкIорэ гурыт

еджэплэ зауIэмэ тащылагъ. Ахэм ащыщ Шэуджэн Мурат ыцIэ зыхъырэ гурыт еджаплэу N 2-р. Ащ ипашцэу Шъаукъо Светланэ къызэрэтиIуагъэмкIэ, IофшIэнхэр мэкъуогъум ыкIэмэ адэжъ рагъэжыгъагъ. КъатитIоу зэтет еджаплэм зэкIэмкIи кабинет 24-рэ хэт. Апэрэ къатым пчъэу хэтхэр зэблахъу-гъэх, кабинетимэ игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыныхэр ащыкIуагъэх. Кружок зэфэшхъафхэм апае корпусэу шагум дэтми, спортзалми гъэцэкIэжыны мынхэр ащашыгъэх. IофшIэнхэм зэкIэмкIи сомэ мин 153-рэ атефагъ, ар район администрацием къытIупщыгъ. Джащ фэдэу шхалIэри зэрифэшъуашэу зэтырагъэпсыхъажыгъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым икъутамэу зэфашIыжыгъэм чIэтыгъэ пхъэнтIэIу 86-рэ, стол 12-рэ къафашъжыгъэх, коридорым дэтышт мебельри къаратыгъ.

Гурыт еджаплэу N 2-р анахъ дэгъумэ ащыщ. Зисэнэхъат хэшIыкIышхо фызилэ, гъэхъэгъэшIухэр зилэ кIэлэегъэджэ 42-м мыщ Iоф щашIэ. КIэлэегъэджэ ныбжьыкIи 8 Iут, 2-мэ мы еджаплэр къаухыгъ. Нэжъэ Нэфсэт хысапыр арегъэхы, «Илъэсым икIэлэегъэджэ анахъ дэгъу» зыфиIорэ республикэ зэнэкъокъум бэмшIэу ишIэныгъэхэр къыщиIгъэ-лъэгъуагъ, Шхъэбэцэ Мариет биологиемкIэ кIэлэегъадж.

Ионыгъом и 1-м ехъулэу IофшIэнхэр зэкIэ къызэраухыштхэр еджаплэм ипашцэ къытиIуагъ. Мы илъэсым апэрэ классым нэбгырэ 41-рэ къычIэхъашт. Апэрэ классым къыщегъэжыагъэу я 8-рэ классым нэс кIэлэеджакIохэр зэрэджэштхэ тхылхэр къащэгъахэх.

Еджаплэм ыкIоцI зэрэзэтырагъэпсыхъэрэм дакIоу, шагури дахэу зэлахыгъ. Хэгъэгу зэошхом ТекIоныгъэ къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм ехъулэу аллее ашыгъ. Джащ фэдэу пхъэшхъэ-мышхъэ чыгыи 118-рэ агъэтиIысыгъ.

ПАТИКЪО Анет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

гъэпсыхъэгъэ къэралыгъо программэм диштэу Кошхъаблэ дэт гурыт еджаплэу N 1-м испортзал игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыныхэр щыкIуагъ. Аужырэ шапхъэхэм адиштэу агъэпсыгъэ спортзалым сомэ миллионрэ мин 445-рэ, Фэдз дэт гурыт еджаплэу N 11-м испортзал сомэ мин 877,7-рэ атефагъ. Федеральнэ бюджетым къытIупщыгъэ ахъщэмрэ муниципалитетым иахъщэрэ ахэр зэрашыгъэр. Район администрацием ибюджет кыхэхыгъэ ахъщэмкIэ поселкэу Дружбэм дэт гурыт еджаплэу N 6-м, селоу Натырбые дэт гурыт еджаплэу N 8-м, къутырэу Игнатъевскэм игурыт еджаплэу N 10-м, нэмыкIэхэми яспортзалхэм гъэцэкIэжыны IофшIэнхэр ащыкIуагъэх, — къытфелуатэ Къэсэй.

Районым ит еджаплэ пэпчэ гъэцэкIэжыны зэфэшхъафхэр ащыкIуагъэх. Пчъэхэр, псырыкIуаплэхэр, электропроводкэр, джэхашъохэр зэблахъуагъэх. Зыщеджэштхэ классхэми IофшIэн мынхэр ащызэшIуахыгъэх. Ионыгъом и 1-м кIэлэеджакIохэр къабзэу зэлухыгъэ еджаплэхэм къыкIолIэжыныштых.

БлэкIыгъэ илъэсхэм афэдэу гъэсэныгъэмкIэ федеральнэ къэралыгъо шапхъэм ипрограммэ диштэу кIэлэеджакIохэр зэрэджэштхэ тхылхэр еджаплэхэм къафашагъэх. ЗэкIэмкIи мы илъэсым Кошхъаблэ районым тхыл мин 9-м ехъу къыIэкIэхъагъ. Ащ щыщэу апэрэ классхэм апае тхыл 1715-рэ

Апэрэ классым кIоцIхэм ахъхъуагъ

АдыгэжалэкIэ гъэсэныгъэм игъэло-рышIанIэ пэшIорыгъэшъэу зэрэцагъэунэфы-гъэмкIэ, илъэсыкIэ еджэгъур зырагъэ-жъэжыкIэ яеджаплэхэм яапэрэ класс чIэхъащтыр кIэлэцIыкIу 235-рэ мэхъу. А пчъагъэр гъэрэкIо нэбгыри 173-рэ нахъ зэрэмыхъуштыгъэр къызыдэлIытэкIэ, ар хэхъоныгъэишхоу ыцIт.

КъызэтынэкIыгъэ илъэсым фэдэ къабзэу, мы илъэсыкIэ еджэгъуми апэрэ классым анахъ кIэлэцIыкIуэ къызэкIолIэщтыр Чэтыжъ Маринэ зипэщэ гурыт еджаплэр ары. Ащ мыгъэ апэрэ классым щеджэнэу къычIэхъащтыр нэбгырэ 93-рэ. Ар гъэрэкIо аштэгъагъэм нахы кIэлэцIыкIу 23-кIэ нахыб.

Ащ ыуж анахъ шъэожъы ыкIи пшъэ-шъэжыы цыкIубэ къызэкIолIэщтыр къалэм иятIонэрэ гурыт еджаплэу Абыдэ Светланэ зипащэр ары. КъызэралытагъэмкIэ, мыщ иапэрэ класс къычIэхъащтыр нэбгырэ 64-рэ. А пчъагъэр гъэрэкIо къафэ-кIогъагъэм нахы кIэлэцIыкIу 15-кIэ нахыб.

Джащ фэдэ, къалэм иящэнэрэ гурыт еджаплэу ХъэдэгъэлIэ Эммэ зипащэм хэхъоныгъэшIухэр илэштых. Мыщ апэрэ классым кIонэу щатхыгъэр нэбгырэ 50. Ар гъэрэкIо апэрэ классым къычIэхъагъэм фэдитIукIэ нахыб.

Къалэм дэт гурыт еджэпIимэ ялъытыгъэмэ, Хъэлъэкъуаерэ къутырэу Псэкъупсэрэ яеджаплэхэм яапэрэ классхэм къащIэхъащтыр анахъ макI. Яплэнэрэ гурыт еджаплэу Шумэн Аскэр зипащэм (Хъэлъэкъуау) иапэрэ класс кIоцIхэр нэбгырэ 18, Псэкъупсэ дэт ятфэнэрэ гурыт еджаплэу Дыхъу Сусанэ зидиректорым пшъэшъэжыы ыкIи шъэожъыи 10-мэ илъэсыкIэ еджэгъур щырагъэжэшт.

Адэ Теуцожь районыр? Ащи узэрыгушхон хэхъоныгъэшIухэр илэх. Районым гъэсэныгъэмкIэ игъэло-рышIанIэ ипашцэу Ерэджыбэкъо Адам къызэрэтиIуагъэмкIэ, «ильэсыкIэ еджэгъоу къэблэгъагъэм тиеджаплэхэм яапэрэ классхэм ащеджэнэу атхыгъахэр нэбгырэ 236-рэ мэхъу». Джыри мэгугъэх а пчъагъэм кыхэхъонэу.

Ар Ерэджыбэкъо Адам къызытелом, илъэсыкIэ еджэгъур къызыскIэ районым икъуаджэхэм, икъутырхэм адэт еджаплэхэм яапэрэ классхэм ачIэхъащтхэм янахыбэр къычIэзытIупщырэ кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм япашцэхэр гушыIэгъу къызфэдгъэхъуагъэх. Апэрэ классхэм ачIэхъащтыр зыфэдишыр зэдгъэшагъ, тапэкIэ аналэ зытырагъэтыхэрэм защыдгъэгозагъ.

Апэрэ кIэлэцIыкIу Iыгыплэу «Насыпыр» зыдэтыр ПэнэжыкIуау. Ащ ипашцэу Хъут Нэфсэт къызэрэтиIуагъэмкIэ, мыгъэ къычIатIупщыгъэр нэбгырэ 44-рэ. Ащ щыщэу апэрэ классым екIолIэщтыр пшъэшъэжыы ыкIи шъэожъыи 15, адрэхэри еджаплэм мафэ къэс кIоцIхы, мыщ чIэхъанхэм зыщыфагъэхъазырхэр группэм шагъэсэштых.

Лъэустэнхъаблэ кIэлэцIыкIу IыгыплитIу дэт. Апэрэм ипашцэу Жэнэ Нурыет къызэриIуагъэмкIэ, апэрэ классым мыгъэ ращэлэщтыр кIэлэцIыкIу 23-рэ. Ахэм анэмыкIэу, нэбгырэ 22-рэ еджаплэм чIэхъанхэм зыщыфагъэхъазырырэ группэм исыштых. ЯтIонэрэ кIэлэцIыкIу Iыгыплэм ипашцэр Елена Шангина. Ащ къытиIуагъ илъэсыкIэ еджэгъур къэсэу еджаплэм ипчъэхэр къызызэлухыкIэ, апэрэ классым щеджэнэу шъэожъыи ыкIи пшъэшъэжыи 20 ращэлэным зэкIэ зэрэфэхъазырыр.

Очэпчыи кIэлэцIыкIу Iыгыплэм ипашцэр ХъокIо Марыет. Ащ илофышIэхэм апэрэ классым чIагъэхъанэу нэбгырэ 18 зэрагъэхъазырыгъахэм тыщигъэгъозагъ. Аскъэлэе кIэлэцIыкIу Iыгыплэм (ипашцэр Гъыш Фатим) еджаплэм чIэхъанхэм зыщыфагъэхъазырырэ группэм нэбгырэ 14 шагъэсэшт. Гурыт еджаплэм идиректорэу Къат Нухъэ апэрэ классым къекIолIэнэу нэбгырэ 15 зэратхыгъахэр къытиIуагъ.

Гъобэкъое кIэлэцIыкIу Iыгыплэм ипашцэр Къат Май. Мыщ илофышIэхэм еджэн-тхэным зыщыфагъэхъазырырэ группэу еджаплэм щызэхашагъэм кIэлэцIыкIу 21-рэ агъэкIошт. Гурыт еджаплэм идиректорэу Еутых Аслъан илъэсыкIэ еджэгъум апэрэ классым щеджэнэу нэбгырэ 27-рэ зэратхыгъахэр къытиIуагъ.

Зигугъу къэтшыгъэхэр кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэр зыдэт чылагъохэр ары. Джащ фэдэу ПчыхъалыкIуауи, Шевченкэми, Джэджэхъаблэ, КъунчыкIохъаблэ, Нэшъукъуауи, Нэчэрэзыйи, нэмыкIэхэми адэт гурыт, гурыт имыкIурэ ыкIи ублэлIэ еджаплэхэм илъэсыкIэ еджэгъум зэрифэшъуашэу, мэфэкIышхом фэдэу зыфагъэхъазыры, апэрэ классым къычIэхъащтхэм дэгъоу, дахэу зэралэгъокIыштхэм, ахэр зэрагъэгъушIоштхэм, зэрагъэчэфыштхэм, еджаплэм къызыщычIэхъэгъэ мафэр шIукIэ агу къинэжыныу зэрашыштым пылтых.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Лъэпкыыр зэритэкъухьагъэм тегъэгумэкIми, чыплабэмэ зэращыпсэурэм гум хегъахьо

Дунэ Адыгэ Хасэм иллыкIохэр Тыркуем, Иорданием, Израиль бэмышIэу ащылагъэх тилъэпкъэгъухэм ялофхэм языхт зэрагъэшIэнэу, адыгэм изэкъотныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ ДАХ-м Iофыгъоу зэрихъэхэрэм атегушылэнхэу.

Урысыеми, КъБР-ми, КъЩР-ми, Адыгеими якъэбархэр дэгъоу ашIэ», — кыIуагъ Хьэутий.

ДАХ-м иллыкIохэм ялофшIэн Израиль щыпадзагъ. Ащ иадыгэ чылитIу — Кфар-Камэрэ Рихъаниерэ — тинахьыжхэр

Мыщ фэдэ зэлукIэхэм мэхъанэу ялэм, лIыкIохэр клонхэу зыкIэхъугъэм, хымэ къэралмэ ащыпсэурэ ткъошхэр къазэралэгъокIыгъэхэм, нэмыкIэхэм игъэ-кIотыгъэу зэдэгущылэгъу журналистхэм адырилагъ ДАХ-м итхьаматэу Сэхъурыкъо Хьэутий. Ащ кыыхигъэщыгъ хымэ чIыналэхэм ащитэкъухьэгъэ адыгэхэмрэ чIыгужьым щыпсэурэхэмрэ аужырэ илъэсипшым нахь зэлукIохэ зэрэхъугъэр, лъэпкъ Iофхэр зезыфэхэрэм анэмыкIэу, кIэлэ-гъуалэхэр хэкужьым еджако кыизэрагъакохэрэр, ныбжьыкIэхэр зыгъэпсэфако атэжэ чIыгум кыизэреблагъэхэрэр, шIэныгъэм фэгъэхьыгъэу нэмыкI зэлукIэхэр зэрэреклокIыхэрэр.

— Хымэ къэралыгъуищым тызэращылагъэм лъапсэ фэхъугъэр ткъошхэм япсэукIэ тынэкIэ зэдгъэлъэгъуныр, ахэм ягушIуагъохэмрэ ягукъаохэмрэ зэдгъэшIэныр, ДАХ-м ия Х-рэ Конгресс хэхэсхэм афэгъэхьыгъэ упчIэу кыищытIэтыщтхэр

Хымэ къэралыгъуабэмэ ащыпсэурэ адыгэ лъэпкъыр тэрэзэу зэрэшIэрэн, дунаир зэрэщытэу зэпызышIэрэ хьытыур къаугунышысыгъ шъхьае, тэ джыри ар кыизфэдгъэфедэшIурэн.

дгъэнэфэнхэр ары, — кыIуагъ Сэхъурыкъом. — Сэ сигъусагъэх лъытэныгъэшхо зыфашIырэ, зитхыгъэхэр лъэшэу алъытэрэ, УФ-м итхакIохэм я Союз итхьаматэ игуадзэу, АР-м итхакIохэм я Союз ипашэу, КъБР-м, КъЩР-м янароднэ тхакIоу, СССР-мрэ УФ-мрэ я Къэралыгъо шIухьаф-тынхэм ялауреатэу МэщбэшIэ Исхьакъ, лъэпкъым идэлэжьэнкIэ къэралыгъуабэмэ ащашIэу, Къэбэртэе Адыгэ Хасэм итхьаматэу, гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредактор шъхьалэу ХьэушIуцIэ Мухьамэд. Апэу тыздэщылагъэр Тыркуер ары, пстэуми апэу зыкIорэ зышъхьэгъусэрэ зышIокIодыгъэ Къылыш (Джатэ) Метин тыфэтхьаусыхагъ. Ар лъэпкъ Iофым лъэшэу фэлэжьэрэ адыгэ кIал, иунагъо исхэр Тыркуемрэ Сириемрэ ягуунапкъэ зыщызэпыл чIыплэм псэпашIэ кIуагъэхэу терактым хэклодагъэх Налщык щеджэрэ Нартанрэ ащ янэу Ферданерэ.

Ащ юж Анкара тыкIуи, хэсэ къутэмэ 58-рэ зыхэхьэрэ КАФФЕД-м зэхыгъэ зэлукIэм тыхэлэжьагъ. Ащ итхьаматэу Хьагъундэкъо Яшар ар зерищэгъэти, къэгущылэнэу шIоигъоныгъэ зилэ пстэуми амал ари-тыгъ. Хэти югу илпыр кыIуагъ, щыкIагъэу тилэр тагъэлэжьэу-

заом ехьылагъэхэр, Урысыеми кыырашIылэрэ санкциехэм афэгъэхьыгъэ гупшысэхэр, «КIымэфэ Олимпиадэ Джэгунхэр Шъачэ щырагъэклокIынхэу адыгэхэм, ДАХ-м сыда зыкIадагъэр?» зыфилорэ упчIэу кыи-фагъэуцурэр. Ау, шъыпкъэр плотмэ, хабзэр уилэубытыплэмэ, хэкиплэм ухещэ. Ткъошхэм къафызэпкъыритхыгъ Iофхэм языхт. Олимпиадэр рагъэклокIыным ипэ тилыкIо куп ащ зэрэщылагъэр, Урысыеми, Краснодар краим ялэшъхьэтетхэм зэралукIагъэхэр, лъэпкъым итарихъ кызыхьэхьыгъэр Олимпиадэр зыщыклокIотым зэрэдэ-тыгъэхэр, «Адыгэ Унэ» дахэр Олимп паркым зэрэщыгъэпсы-гъагъэр, нэмыкIэхэми тилъэпкъэгъухэр ащагъэгъозагъэх. Зигугъу къафэтшIыгъэ Iоф дахэхэм, зэлукIэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэм зэращымыгуазэхэр ежъхэми кыталуагъ.

Сэ кыизгурылуагъэр зы: хымэ къэралыгъуабэмэ ащыпсэурэ адыгэ лъэпкъыр тэрэзэу зэрэшIэрэн, дунаир зэрэщытэу зэпызышIэрэ хьытыур къаугунышысыгъ шъхьае, тэ джыри ар кыизфэдгъэфедэшIурэн. Типыйхэм ар нахь дэгъоу агъэфедэ, кыитхьэтих тизэкъотныгъэ кIэ фэзышIы, кIэлэ-гъуалэхэр гъогу пхэндж тезыщэ зышIо-

фаеп тэ зэгурымылоныгъи, зауи. Ар ныбжьыкIэхэм къагурылонэу сыфай.

Шъыпкъэр плотмэ, сэ сыздэщылагъэхэм сазхьэтыгъэ нэуж кыизгурылуагъэ зэфагъэр зигъозэ, акъыл зыбгъодэлъ тхьаматэхэр зэрэтилэхэр. Абзэ, яхабзэ, тарихьыр ухъумэгъэным ямэхъанэ, атэжэ хэкур акIыб кыизэрэдэтыр зэхэзышIэрэ, лъэпкъ Iофыр ыпэкIэ лыгъэ-кIотэгъэным дэлэжьэрэ нахьыжхэм тызэращымыкIэрэм сигъэгущуагъ. ПцIыр сыдкIэ былым, къэбарэу агъэлухэрэм сикъончагъэ зэрахэлъри слъэгъужьыгъэ. Нахь пасэу а къэралыгъохэм сызэрэмыкIуагъэмкIэ сыкIэ-гъожьыгъ. Тызэхэхьэу, тыздэгущылэмэ, Iофыр зытетыр тэ кыидбгъодэклэу зэхэхмэ, ащ фэдиз псэлэу мышыухэри, зэ-

гурымылоныгъи щылэщыгъэп. ДАХ-м илэужхэр зыгу нэмысэу зэлукIэм кыищыгушIуагъэхэм тыкычIэкIыжыгъэ нэуж кыизэрэтфэразэхэр кыиталощыгъ. ТапэкIэ ДАХ-м и Хэсашъхэ хадзыщтхэм нахь сыналэ атэзгъэтыщт.

Иорданием зэрэщылагъэм зынэсым, Сэхъурыкъом кыи-хыгъэщыгъ адыгэм илоф зыщыдэгъоу, абзэ щызэрагъашIэу, яхабзэ тынчэу щызэрагъажьэу зы къэралыгъо щылэмэ, ар Иорданиер арэу зэрэщытыр. Ащ и Адыгэ ШIушIэ Хасэ итхьаматэу Къэрдэн Самир Иордан Хъашимит пачыкыагъум исенаторэу зэрэщытыр рыгушхоу кыи-хыгъэщыгъ, ащ нэмыкIэу адыгэ бзылфыгъитIу сенатым зэрэхэтым тыщи-гъэгъозагъ. ЛIыкIо купыр Иорданием ипачыкыагъ ыкIоу Алий бин ал-Хусейн, Урысые Федерацием и ЛIыкIо иунэу Амман дэтым, сенаторхэм яунэшъошIэхэм зэрэрагъэблэгъагъэр, купкI зилэ зэдэгущылэгъухэр зэрагъагъэм Сэхъурыкъом журналистхэр щигъэгъозагъэх. «Сыд фэдэрэ зэлукIэгъуи дахэу реклокIыгъ, лъэныкыуитIуми тызэгурылуагъ.

ащылагъэх, къоджэ тхьаматэхэм, ныбжьыкIэхэм алу-кIагъэх. Анахь шъхьалэу кыи-хыгъэщыгъэмэ ащыщ къэбарлыгъэгIэс амалхэр нахь дгъэлэжьынхэр, нахь тызэлъыкIон зэрэфаер. Къэралыгъуищым щалэгъугъэр, щызэхыхыгъэр зызэфахьысыжым, ДАХ-м итхьаматэ кыи-луагъ:

— Къэралыгъо пстэуми ащы-зэхэтыгъ ДАХ-м зэрихьэрэ Iофыгъохэр лъэпкъым зэрэфэ-лажьэхэрэр, Конгрессэу рекло-кIыштым зэрэфэхьазырыр, ащ зыщытегушылэщтхэ Iофыгъохэр зэрагъэнэфагъэхэр. Зэгурыло-ныгъэ хэлъэу тизэлукIэхэр кIуа-гъэх. Джыри зэ кыи-хэсэгъэ-щы, тизэкIэлъыкIоныгъэ нахь дгъэпытэн фае. Лъэпкъыр зы-гъэкъуанчэ зышIоигъо зэкъодза-кIохэри кыитхэтых. Ахэм ныб-жьыкIэхэр ащытыухъумэнхэ фае. Зэгурылоныгъэрэ гу къаб-зэрэкIэ кыитпэгъокIырым тыдэ-лэпылэщт, зыгу Iае илми зед-гъэшIэжьыщт.

Илъэс 24-рэ хъугъэу лэжьэрэ Дунэ Адыгэ Хасэм лъэхьа-ным кыи-фигъэуцурэ пшъэрыл-хэм апэлэшышъоу, ыштэрэ унашъохэмкIэ пшъэдэклыж

«Къэралыгъо пстэуми ащызэхэтыгъ ДАХ-м зэрихьэрэ Iофыгъохэр лъэпкъым зэрэфэлажьэхэрэр, Конгрессэу рекло-кIыштым зэрэфэхьазы-рыр, ащ зыщытегушылэщтхэ Iофыгъохэр зэ-рагъэнэфагъэхэр. Зэгурылоныгъэ хэлъэу тизэлукIэхэр кIуагъэх».

цIыфхэм апашъхьэкIэ зэрихьы-шъурэр нафэ кыи-шыгъ. Тапэки джащ фэд зэрэщытыщтыр. Я Х-рэ зэлукIэхори ифэшъуашэу редгъэклокIыщт.

**НЭШIЭПЫДЖЭ
Замир.**

Къэбэртэе-Бэлыкъарым кыи-щыдэклырэ гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» ижурналист.

ТХЫДЭХЭМРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Типсыхэм шлогъэшхо ахэлъ

Мыекъяупэ икыблэ-кыокыпIэкIэ шырегъажьэшъ, кIэй хъоо-пщәу зэныбжь кыушхъэхэмкIэ чыжьэу макIо. Ар кыалэм ыцIэ кызтекIыгъэ Мыекъяу. Мыекъяо кыокыпIэмкIэ — Мэхьош кыушхъэм, кыохьапIэмкIэ — НэгыетхыцIэм кыагъэгъунэ. Мыекъяупэ шырагъажьэшъ, а бгышхъытIумэ кыушхъэхэм анэсэу зызэпашы. Мы чIыналъэр егъэшIэрэ абдзэхэ чIыгужь, кыокыпIэ лъэныкъомкIэ гъэзагъэхэр мэхьошхэм яхэпIагъэх.

Къэбарыжым кызырәщи-лорэмкIэ, Нэгыет зэолI лыбланэщтыгъ. Зэгорэм игъусэхэр хэкIодагъэхэу, ежъ пыйхэм кыалэкIэжыгъэу кылычъэхэ-зэ, Шхъэгъуашъ кыылулэдагъ. Къэмыуцоу, шым зэрәтесэу псым кыыхапкIи, кызыпэрысыкIыжыгъ. Къепсыхи, ищыгынхэр зыщыхыгъэх, ыфырзыхи зыщилъэжыгъэх, мыгулэу шым екIэси кыылулэжыгъ. ИжыкIэ зэрәхэбзагъэу, ащ фэдэ лыхужьым пыйхэр кIэ-ллыоужыгъэхэп, лъэпкми лытэныгъэ фишыщтыгъэ. ЗэолI

уц кыэкIыгъакIэр зы купрэ пичишъ, псынэкIэчым Iухъагъ. ЛъэгонджэмышхъэкIэ тIыси, псы ешъуагъ. ОшIэ-дэмышIэу пчэныжыр чэцI цыкIу кыэхужыгъ, тIыраезэ псым кыылулэжыгъ. Лыжым ылъэгъурэр ыгъэшIэгъуагъ. Ежыри псынэкIэчым Iугъуалъхы, ыжакIэ хаоу зыхиулуби ешъуагъ. Ащ лыпытэу лыжыр кIэлэ бжышIо ныбжыкIэ кыэхужыгъ. Зэу шомышIэу, кыэнэгъэ мафэм чэцI дэхэжыем пэтыгъ. Тыгъэр зехым, пчэныр кыырифыжьэжыгъ. Зынэ-

гумэкIы фежъагъ. ОшIэ-дэмышIэу зыдэ-кIуагъэмкIэ сабий гыи мэкъэшхо кыэлугъ. Ар зыфыхыщтыр ымышIэу кыыздилукIыремкIэ кIуагъэ. Плъэмэ, иныо ищыгын нэтхъэ-патхъэмэ сабий быдзашъо ахэлъ, зэготхъэу мэгы. Иныо нэйпсые псы башъэ зэрәришъугъэр кыгурылуагъ, ау сьд ышIэн? Нэнаужые хужыгъэ ишхъэгъусэ кыызэкIоцIищыхы ядэжъ кыыхыжыгъ.

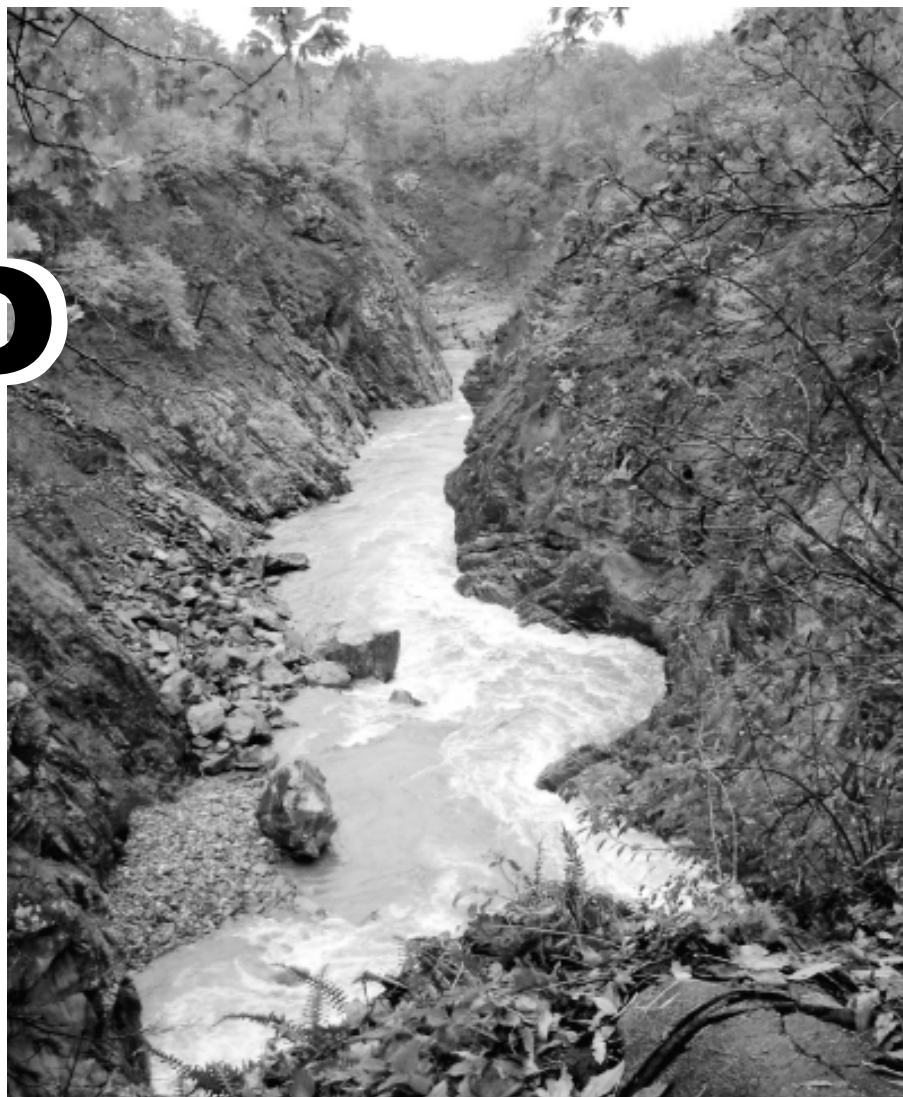
Шыпкъэ, мыр пшысэ, ау типсыхэм шлогъэшхо зэрәхэ-лпыр дэгъоу кытегъашIэ.

АдыгэхэмкIэ анахъ чIынэ-лъэ дахэу щылэр Тхъэм кыитыпсыгъ. ТичIыопс хэтых мээ кIырхэр, губгъо лэжъэкIуплэхэр, кыушхъэ фыжь лъагъэхэу зышыгухэр уашъом едысхэрэр. ЕгъэшIэрэ ос щтыгъэхэу ахэм ательхэм кыакIэчъырэ псы кыаргъохэр типсыхъохэм якъежъапIэх. Хьалыгонэ зэжухэм ашыбыжъутэхэзэ, чъэрычъэкIэ бгытIуакIэхэр кызыранэкIых, шъоф зэныбжьхэм кыарэльадэх, етланэ япсыхэр шырытэу рахыжьэхэшъ, Пшызэ фахыых. Типсыхъохэм янэпкхэм кыоджэ-кыуаджэу тичылагъохэр кыагъэтысэкIыгъэх.

Джабгъу нэпкхэр ятысыпIагъэх

ИжыкIэ джырэ фэдэу сэмэгубгъухэр чылэгъо хапIэкIэ аубытыщтыгъэхэп. Джабгъу нэпкхэр ары псэупIэкIэ хыхыщтыгъэхэр. Пшызэ исэмэ-губгъукIэ хэлъэдэрэ типсыхъохэм яджабгъу нэпкхэр, сэмэгухэм ялытыгъэмэ, нахъ лъагъэх. Ащ ишIуагъэкIэ, псыр кыиугъэми, оешхоми, гъатхэм осыр кыэжъугъэми, унэхэм, бгъагъэхэм псыр кыакIаощтыгъэп. Пасэм тятэжъ пашъэхэр Iушэу псэуштыгъэх — лъэгунэхэм чылэхэр арагъэтысхъэщтыгъэхэп. Тэ тыщыгуаз тикъуаджэхэм, кыутырхэм псыр кыакIэмыоу джи илъэс кызырәхэмыкIырем.

ИушыгъэкIэ псыр бгъэфедэ-

мэ, шлогъэшхо кыпфыхыщт, ау фэдэу кыыхэкIыщтырэ иягъэу кыэкIоштырэ зыфэдэщтым икыоу уемыгупшысэу, Краснодар псылыгъыпIэр зэрәшлыгъэм фэдэмэ, шIу ущымыгъ. АдыгэхэмкIэ ар зэрәрышхо хъугъэ, хэгъэгуми фэдэ-шхо кыфыхыгъэу пIон плъэкIыщтэп.

Мыщ дэжым кыэлэгъэн фае цыфхэм нэфынэ кызытырэ МайГЭС-рэ БелГЭС-рэ Шхъэгъуашъэрэ Пщыщэрэ зэрәтырашыхъагъэхэр. Ахэр псэолъэ пшхъапэх, илъэс пчъагъэ хъугъэу шлогъэшхо кыахызэ мэлэжъэх. «Псыр псэм ызыныкыу!» алуагъ. ИжыкIэ псыхъохэм кыахыщтыгъэ псым ешъоштыгъэх, рыпщэрыхъэщтыгъэх, хъайуанхэр псашъо рафылIэщтыгъэх, зыщагъэпскIыщтыгъэ. Гопэгъоу гъэмэфэ фэбэшхом Лабэми, Фарзэми, Шхъэгъуашъэми, Пщы-

блэ и Мартэ кIэй псынэкIэчъхэр чыпIэ-чыпIэу кыыщычIэу-щтыгъэх. Псынэхэр урамхэм атетыщтыгъэх, шагухэмми адэ-тыщтыгъэх. Псы кыабзэ шы-кIэщтыгъэхэп, ау гъэмафэрэ чылэм дэххэри, шъофым шы-лажьэхэрэри, унагъохэм ябы-лымхэм ыкIи колхоз Iэхъогъу-хэм апэтхэри Нэутагъэ ипсы-нэкIэчъ ары зашъоштыгъэхэр. Ипс кыаргъоу, кыыкIэчъырэр зымыухыщтыгъэ псынэкIэчъ шлагъор псылыгъыпIэу ашы-гъэм ыгъэсэгъап.

Джырэ тильэхъанэ псэупIэ ины цыкIуи ащагъэфедэрэ псыр куоу чIым кыычIащы, башнэ-мэ арагъахъо, етланэ чычIэгъ сырыбхэмкIэ унагъохэм ара-чалэх.

Псынэпсым нэмыкIэу Адыге-им ичычIэгъ псы зэмылIэужы-гъохэр — фабэхэу, Iэзэгъухэу, минералхэр ахэлъхэу — кы-

ИушыгъэкIэ псыр бгъэфедэмэ, шлогъэшхо кыыпфыхыщт, ау фэдэу кыыхэкIыщтырэ иягъэу кыэкIоштырэ зыфэдэщтым икыоу уемыгупшысэу, Краснодар псылыгъыпIэр зэрәшлыгъэм фэдэмэ, шIу ущымыгъ.

гушхом ыцIэкIэ бгышхъэу кыизэкIэхыжыгъагъэм НэгыетхыцIэкIэ еджагъэх. Мы бгышхъэ кIыхъэм Шхъабэ ралоуи мэхъу.

Мыекъяо кIэимкIэ километ-рипшым тIэкIу ехъоу узыкIо-кIэ, псэупIэу Тульскэм уло-кIэ. Мыр зыдэщысыр Мэхьош кыушхъэ лъап, Шхъэгъуашъэ речъэкIы. ИчыпIэхэр дэхэ за-кIэх. Чыгыбэу зэхэт мэххэ-ри, губгъо хъоо-пщәухэри, псы-нэкIэчъхэри пэблагъэх. Джырэ Тульскэм пэмычыжъэхэу, Кавказ заом ыпэкIэ, ХьакIэм-зыежымыр Эджэркыуаерэ шы-сыщтыгъэх.

Лыжыр кIэлакIэ зышыгъэр

Пэсэрэ лъэхъанэхэм мы чылэхэм апэблагъэу лыжырэ нью-рэ шыпсэуштыгъэх. Лъфыгъи ямылэу язэкъуагъ, аныбжыкIэ жыи дэдэхэу, кыатмыш хъу-гъагъэх, ежъхэм афэдэу жыи хъугъэу зы пчэн одыжъ ялагъ. Гъатхэ горэм уцхэр кыэхъы-гъэхэу лыжым пчэныжыр дифи псылушъомкIэ ыфыгъ. Хъайуан туснакыр лъэпаозэ,

сыжыым, ебытаоу Iэгум дэт иныо еджагъ:

— А ныу, непэ сыкъэп-шъыгъ, мэләкIэ сыкъәпIагъ. Iанэ кыысфэшI!

— А сикIал, сьд мы кыа-пIохэрэр? — зэхъокIыгъэ хъугъэ иллыжъ ышIэжыгъэп.

Нэйпсым игумәкI

Лпыр зэхъокIыгъэ зэрәхъу-гъэр кыыгурылуи, кыехъулагъэр кыылогагъ. Ныоужым зэхихы-гъэр ыгъэшIэгъуагъ, ежыри ныбжыкIэ хужыи шIоигъо хъугъэ.

Нэф кызырәшъыщтым дэгъулэу, чэщ реным бзылфыгъэр чыыагъэп. Пчэдыжым чэцIыр лыжым зыдефым, лъэубабэ-зэ ауж ихъагъ.

ПсынэкIэчым хъазырэу нэ-сыхэ зэхъум, лпыр кыэгъуагъ. Iуицэнышъ, ригъэлъэгъунэу зы-релом кыыфидагъэп.

— СыздэкIошт лъэныкъор кыэгъэлъэгъо кыодыери нахы-бэ сыфаеп, сэр-сэрэу кыэзгъо-тыщт, о пчэным фэсакъ, — кыырилуагъ.

Iэ зыдишыгъэмкIэ ныор кIуи, нэпкым ехыгъ, ау кыэмыкIо-жъэу бэрэ кыэты зэхъум, лпыр

АдыгэхэмкIэ анахъ чIынэ-лъэ дахэу щылэр Тхъэм кыытипсыгъ. ТичIыопс хэтых мээ кIырхэр, губгъо лэжъэкIуплэхэр, кыушхъэ фыжь лъагъэхэу зышыгухэр уашъом едысхэрэр. ЕгъэшIэрэ ос щтыгъэхэу ахэм ательхэм кыакIэчъырэ псы кыаргъохэр типсыхъохэм якъежъапIэх.

щэми, Псэкъупсэми, Афыпсыми, адрэ псыхъожыиэхэми защыб-гъэлпскымэ, лъэшэу гугъатхъэ, уагъэуцъылатэ. Етлани ар, мыгъэ фэдэу тыгъэр лъэшэу цакъэ зыхъукIэ, пшхъапэщт. Зыгъэп-скыпIэмэ апэблагъэу мыжъуа-кIэмэ псынэкIэчъыпсыхэр кыа-чIэкIых. IэкIэ тIэкIу иуутхъур-быкIмэ, нэпсым фэдэу кыар-гъоу, чыиIэу кыехъо.

Псынэр зыщатхъуштыгъэр

Джи псынэхэм якъэбар. Сыдрэ адыгэ чылагуи псы-хъо Iусыгъэу псынэкIэчъыпс емышъуагъэ щылэп.

Тикъоджэ цыкIоу Тэуыхъа-

чалышъ. Яшъох, пкыинэ-лынэ узхэр, кIоцI узхэр, нэмыкIхэр арагъэхужыых. Ижым-ижы-жым кыщегъэжъагъэу ахэр агъэфедэх. ПсыкычIэкIыпIэ-хэм зыгъэпсэфыпIэхэр аща-гъэлпсыгъэх, гъэ кыэс цыфы-бэ кыакIуапIэ, ащIагъэх, япса-уныгъэ ащагъэпытэ.

Арышъ, ыпшъэкIэ кыэтIотэ-гъэ пэсэрэ тхыдэм шыпкъэ-гъэ лъапсэ горэ имылэу пIон плъэкIыщтэп.

ТЭУ Аслъан.

Археолог, Адыгэ Респуб-ликэм и Лъэпкъ музей шIэныгъэмкIэ илофышIэ шхъаI.

Сурэтым итыр: Шхъэгъуа-щэ ипсыхъо тIуакI.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(Къызыкълъыкълорэр
шышхъэлым и 25-м
къыдэкълъгъэ номерым ит).

Къурымбий къуашъомкӀэ зэпырищыхэрэм къагъэзэжыфэ яжэщтыгъ. Къэгужьохэрэм апаплъэзэ чэщыби унэ цыкълум щырихэу къыхэкълъгъ.

Псы къиуным шымышынэжхэу нэужым кэнаум ыкълъб унагъохэр дэтӀысхъэхэу фежъагъагъ. Джащ Хъатхъоху Талэ иунагъо пшъэшыл илэу шысыгъ. Непэ ахэри псым ежъагъэхэу талуклагъ. Зым-зыр нахъ дахэу, шхъац тӀыргъохэу сабыл дэхагъэх.

Дамбэм тыкъечъехи, чъэм тызэрэхэтэу Чыжые цыкълум ыпэралшэ зыхэттэкъуагъ. Ар Пшызэ къыдэчъыгъэу лъэгунджэм къынэсэу щэнджыгъ. Цыкълу тигъусэхэр ащ къыхэтыни тэ Пшызэ тигъэпскыплӀэ нэпкъ дэжъ тыкълъухъагъ. Сэ-мэгумкӀэ клалэхэм ягъэпскыплӀэ щытыгъ, шхъэхэпкланӀи лъагэу ялагъ.

Пшызэ псы чыӀэ псы куугъ, ычӀэ пльакъохэр дырихъакӀэу чъэрыгъэ, урихыжъэнкӀи щынэгъуагъэ. Уплъэмэ, иадырабгъу къэлъагъоу, узэпырыскыным утыригъэнэцӀыхъэщтыгъ, ау зэпырысыкълъушурэр багъэп. «ИкӀлэлэгъум Пшызэ зэпырысыкълъушущтыгъ» алоу зигугъу ашӀыхэрэр чылэм дэсыгъэх.

Пшызэ удэджэгунэу щытыгъэп, псы иныгъ, лъэшыгъэ, къызыклорэм клокаеу къаглощтыгъ. Пшызэ къиуи чылэм зэрэдащыгъагъэхэр сятэ къешӀэжы. Ащыгъум илъэсплӀым итыгъ. Дамбэм псыр къышхъаруцуагъ, къухъэхэр къылуцуагъэх. Псыр зэкӀэкложыным щыгугъхэу цыфхэр къухъэм афимытӀысхъэхэу зэхэтых. Ощхыр ошхышху, шыблэр мэгъуагъо, пчыклэр мэдэжгу.

Кэнау лъапсэм ит пкъэу токур зыщызэхэкӀырым шыблэр къеуи, кэнау къылуиути, псыр чылэм къызыдэом, лӀофшлу зэрэщымылэр къагурылуи къухъэхэм арытӀысхъагъэх. Пшызэ иадырабгъу къызэпыращыхи нэпкъым ращӀлагъэх. Ащ кузекӀэтхэр хъазырэу къыщяжэщтыгъэх. Ахэм арагъэтӀысхъэхэи къутырэу Корсункэм ращӀлэхэи, унагъохэм ахагощагъагъэх, тятэ бэрэ къелотэжы: «Унэу тызэрацагъэм урысхъаку лъагэу итым ыкълъб ошӀэ-дэмышӀэу къыкълъопкӀи ныо одкӀыхъэ джэнэ фыжыыр ылапшъэ къэсэу, ышхъац итэкъухъагъэу къызытхапкӀэм тыкълъагъащтыгъ, джынэу къытшӀошӀи тыкълъагъыгъ. ТафызӀэуымыганэу тыгъы зэхъум, тыращыжы

нэмыкӀ унагъо тащэжыгъагъ». Псыр зызекӀэкложыным чылэм къэкӀожыгъэх.

Къухъэхэр, баржэхэр щызэблӀэхэу Пшызэ псыхъо иныгъ. Инэпкъмэ пцел чыгӀхэр зэпӀудзыгъэу къащыкълъушущтыгъэх. Ахэм пкӀлэшъэ кӀыхъэхэр къапылӀлэу жъау кӀуаплӀэу, къангъэбылӀ ешӀаплӀэу тилагъэх. Пшызэ къэмыкълъагъэу зыщырэхъатым къаргъоу псы гъунэр фэбагъэ. ЗызекӀаклорэм, пшхъо-мыжъокӀэ зэхэлъыр къыхэщэу ныдж къыфэхъушущтыгъ. Есышурэр ащ есылӀэщтыгъ, тыгъэм ыгъэплъыгъэ мыжъо стырхэм зыдгъэфабэу тателъыщтыгъ.

Пшызэ къиугъэу, ыни ылуи къикӀэу узыклорэм, псыр шоркъэу хъалыгонэ закӀэу, ихъалыгъуанэхэр чэрэгъоу ащ урихъаныр щынагъоу, шлуцӀорымэр тырихыщтыгъ. Непэ тигушлогъошху тыкълъушхъэгъэ псыхъор рэхъат, къаргъо. Хъэщо гъэпщыгъэ хъураеу къыздэтхыгъэр псым хэтыдзагъ, тэри ыуж титэу зыхэтэтакъо. ЗычӀэтэгъао, тыхъсыхъэ, есыкӀэ зымышӀлэхэрэм ятэгъашӀэ. ТӀэхэр зэрытэдзэхэшь, ныбашъокӀэ тетэгъэгъуалъхъэх, дгъӀлӀэ-лъаохэзэ мӀкӀэ-макӀэу хэтэтӀупчыхъэхэшь, чӀыхъэхэмэ тятхъожышь къэтэубытыжыкълъ, есырэм тиготэу тыдӀкӀо. ЕсыкӀэр тэри ары зэрэтшӀагъэр.

ОшӀэ-дэмышӀэу жыбгъэр къилыс шыпхъу нахъыжъэу Хъарет хъэщо гъэпщыгъэ хъураем зэрэтесэу псым рихыжыагъ. Тызэрэгъэкуу нэпкъым тытетэу тыдачъэ, клалэхэр зылуэ нэпкъ хэпкланӀэм нэсы. Ащ ублӀхмэ, къухъэр къызылхъэрэ нэпкъым уиухышт. ТэркӀэ ар хышхо, нэм къыубытырэр псы закӀ.

Къухъэр мафэ къэс теубытагъэу пчэдъжыым жэуу къылухъэщтыгъ. ХэтэрыкӀ лэжыгъэхэр, помидор лӀальмэкъ ушъагъэхэр, нэшэбгъу дзыохэр кулӀэ къылуащэхэти, къухъэм рагъэуцоти, къалэу Краснодар бэдзэрым ащӀэщтыгъ. Къылухъэми, лукълъыжыми къэбыушущтыгъ. А макъэр лъэшэу сыгу рихыщтыгъ. Къухъэм буфет цыкълу хэтыгъ. Нанэ ащ загъорэ тигъаглощтыгъ. ТхылыплӀэ жъыу дахэхэм аклоцӀышхъэгъэ къое лӀшлу цыкълухэр, булкэ шъэбэ лӀшлхэр, псы лӀшлур щытщэфыщтыгъэх. Тызыщыщэфэрэм урысыбзекӀэ тызэрэдэгущылагъэм тигъэчэфэу, гушлом тыхэтэу тыкълъэчъэжышущтыгъ.

Пцел чыгышхом ижъау чӀэс клалэхэм тикую макъэ къызэхыхыгъ. ЛӀымщэкъо Хъызыр икӀлӀэ нахъыжъ къулыкълум къэкӀыжыгъаклӀ, клӀлӀэ тхӀоплӀ

дах, къахэкӀи нэпкъым къылухъагъ. «Псыр щэнджы, умыщынэу еуцох», — ело шхъаем, «Уемыуцох, куу, уитхъалэщт», — тӀлошъ, тыпӀэджэжы. Хъарет къызеуцохым, псыр щэнджэу къычӀэкълъгъ.

гъоу Тыркуем тызэкӀом, унагъоу тызэрыхъэхэрэм мӀэлыц шхъэнтэ пытэ лукълъхъэхэр ялэу къычӀэкълъгъ. Тихэгъэгу къынэгъэ адыгэхэм зэрэхъэщтыгъэхэм ахэр афэдагъэх. Тэ тыкълъызиубытагъэр чэтыцым хэшӀыкълъ

гъэ шхъантэхэр ары. Пчэдъжыым пӀэклорыр зытштэжыкӀэ, шхъантэр зекӀэтыутыхъэти, дахэу пӀэклорым идгъэтӀысхъажышущтыгъ. Сьд фӀэдизрэ сыутыхъагъэми, къазыц шхъантэр укошыгъэ зэрэхъурэм фэдэу чэтыц шхъантэр сфӀэгъэхушущтыгъэп. Аминэт къазыц шхъантитӀу къыфишӀи нэнэ тхъамыкӀэм къызыретым, пӀэклорыгур къыгӀэкӀагъэу, унэми теплъэ къыритэу тесыгъ. Къазыц шхъантэр сянэ икӀлӀсагъэп: «Жыр фыфыфэу къыхэкӀышь, зэфӀэкложышь, пшхъэ хӀкӀуадэ», — ылощтыгъ. Арыти, шхъантэм пкъы къыритыным фӀэш чэтыцым къазыц пӀкӀу дыхигъэкӀухъэщтыгъ. Къазыц шхъантэр псауныгъэмкӀэ дэгъоп, дӀэгу уишыштэу алощтыгъ. КӀымэфэ щтыргъукӀми гъэмэфэ тыгъэнэстырми, хъацӀэ-пӀацӀэхэр хэмыхъонхэм фӀэш, пӀэ лӀаплӀэхэр щагум рахыти, дагъэлъышущтыгъэх.

Тыкълъагъэкошым, шхъантэхэр пӀэклорыгум икӀодыкълъгъэх. ПӀэтэхом чӀагъэбылхъэхэу рагъэжыагъ. Шхъэнтэ тэрэри гъотыгуау. Тянэхэм зэгорэм ашыгъагъэхэр тэгъэкъэбзэжыхъэхэшь, къэтэхъакълъ. Шхъантэм мэхъанэшхо ил, ар тынчыгъэ къыозытырэ псӀолъэ лъаплӀ. Непэ къызнэсыгъэми адыгэхэм хабзэу ахэль пхъоу дӀкӀуагъэр тыщасэ къызащӀкӀэ, зы пӀштэгъу дырагъэщэныр. Бзылфыгъэ щыӀэпын фӀае янэ ишхъэнтэ шъабэ ыбгъэгу пытэу кӀимыубытагъэу, нӀэпыри шъэфэу щимыгъэчъагъэу. Тянэ унагъом икӀыгъэ пӀэпчэ шхъантэ ритыгъ.

Тятэ бэрэ къылотэжышущтыгъ: «КӀлӀэцӀыкълухэм ПчӀнгъэупӀэм зыщагъэпскыи зыхъукӀэ, къолбастэ шалъэгъушущтыгъ. Пхъэтэкъэжыым тесэу, пхъэ шхъэмажъэр ылыгъэу шхъацыр рижыхышущтыгъ. Ынэхэр къэмыуакоу къытӀэплъы зыхъукӀэ, етӀэгъыкӀэ теоти, псым хэдгъӀпкӀэжышущтыгъ».

Тэ тӀыӀэхъан къолбастэ ПчӀнгъэупӀэми, Фэрзэжъо орыжъми ахалъэгъуагъэу игугъу ашыгъэу къэсшӀэжыырӀэп, арэу щытми, Фэрзэжъом тизакъоу техынэу къытфадэщтыгъэп.

Ныохэр пчыхъэрэ зызэхэ-тӀысхъэхэкӀэ къамылуатэрэ щылагъэп. Фэрзэжъом блӀкълъфэ зыгорэ ыцӀкӀэ къыкӀлӀыдждагъэу зым ылощтыгъ, лӀыжъ гори щӀджэгъо нэмазэу Фэрзэжъом зыдахъэм, къыздыкълъгъэр ымышӀлэу джынэ джэгу хэфагъэу, чэт кӀлӀпцэу ахэм къыфащӀегъэм «бисимлахъ» — ылуи зыщӀэцэкъэщтым зекӀэ кӀодыжыи, кӀлӀпцэу кӀуупшхъэр ыӀэгучӀэ чӀлӀлӀэу изакъоу къэнагъэу адрэм ылощтыгъ. Бэ узгъэщынэнэу къалуатэщтыгъэр. Зэошхом джыни, шэйтани, уди зекӀэ дӀэклодыгъэх. «Топ, шхонч омакъэр ары ахэр зыщыщынэрэр», — ныомэ алощтыгъ.

Сьд алуагъэу, сьд ашӀагъэми,

Фэрзэжъом тымыкӀон тӀӀэкълъышущтыгъэп. Гъэтхапэм Фэрзэжъо лупэм пырӀэжые лужъоу рекӀо-кӀырым ычӀэгъ мӀэз цумпэр чӀгъэм пӀыдырэм фэдагъ. ЧӀщ шӀункыр псыгуланэм зылуимыгъаплӀэу тыгъэу къохъажыирэм щызӀлӀохъажышь, пчэдъжы нӀфшъагъом зыкълъызеуехыжы. Фэрзэжъом псыгуланэр игощэ къэжыагъ. СщыгъупшэжыирӀэп ятӀонэрэ классым тисэу гъэтхапэм дунаим нӀлуасэ тыфишынэу Фэрзэжъо псы гъунэм кӀлӀлӀлӀагъаджэм тызэрӀуишӀэгъагъэр.

УлӀылабэмэ унэсэу псыгуланэр тизыгъ. КӀалэхэм заулӀэпцӀи, лӀылабэхэи къызакудӀым, зӀэпышӀагъэу къыдылуиухъагъэр бэ. Пшъэшъэжыехэм тизырызэу къыпачи къытатыгъэ псыгуланэм темыплӀэкълъызе ыпсэ къыхэкӀи, зӀэпылӀлэу тӀэгъу къычӀлӀнэгъагъ. Псыгуланэр псыр ары щызыгъалӀэрэ.

Псыгуланэр

Тхъэпэ хъураеу зӀэпышӀагъэхэм псыгуланэр къахӀаплъы. ЫгучӀэ гъожъэу къыжыу-кӀырым тыгъэм пӀыдырэм фэдагъ. ЧӀщ шӀункыр псыгуланэм зылуимыгъаплӀэу тыгъэу къохъажыирэм щызӀлӀохъажышь, пчэдъжы нӀфшъагъом зыкълъызеуехыжы. Фэрзэжъом псыгуланэр игощэ къэжыагъ. СщыгъупшэжыирӀэп ятӀонэрэ классым тисэу гъэтхапэм дунаим нӀлуасэ тыфишынэу Фэрзэжъо псы гъунэм кӀлӀлӀлӀагъаджэм тызэрӀуишӀэгъагъэр. УлӀылабэмэ унэсэу псыгуланэр тизыгъ. КӀалэхэм заулӀэпцӀи, лӀылабэхэи къызакудӀым, зӀэпышӀагъэу къыдылуиухъагъэр бэ. Пшъэшъэжыехэм тизырызэу къыпачи къытатыгъэ псыгуланэм темыплӀэкълъызе ыпсэ къыхэкӀи, зӀэпылӀлэу тӀэгъу къычӀлӀнэгъагъ. Псыгуланэр псыр ары щызыгъалӀэрэ.

СщыгъупшэжыирӀэп, кӀымэфэ щтыргъукӀэу сятэшым икӀалэу Мамод, ышӀыпхъоу Марет, Джанхъотхэм я Теуцожэ зӀэгъусэхэу Фэрзэжъом чышӀэ кӀогъагъэх. Фэрзэжъор зэхэщтыхъагъэти, къамыухъэу чы зӀэклоцӀыпхъэгӀаплӀлӀэр мыл чылуимкӀэ къыщагъачъэзэ, мыл чӀэгъым псыгуланэр къычӀлӀпӀлӀэу альӀэгъугъ. ОбзӀэгъумкӀэ мылыр акъути, хӀлабэхэи ар къызакудӀым, псыгуланэ пчъагъэ къыдӀычӀалъэшъугъ. Ахэр мыштынхэу джэдыгу чӀэгъым къычӀалъхъэхэи унэм къызахъыжыым, Марет псым хигъэуцохи шхъаныгъупчъашъхъэм тыригъэуцагъэх. ТшӀогъэшӀлӀгъонэу мыл чӀэгъым къычӀлӀкълъгъэ псыгуланэм теплъынэу ядэжъ тыкӀогъагъ.

Орыжыым ычӀэ чыӀлэр нэсырӀэп, сыдыгъокӀи фӀабэр ылыгъ. Мылым пхырыкълъыгъэ тыгъэнэбзыим псыгуланэр къызфӀищӀэйи мыл чӀэгъым къылугъольхъагъ. Тыгъэм ифабэ псэ зыпыт псӀтэури зыфӀешӀэ.

ПсырыкӀхъаблэр кӀымафӀэм

КӀымафӀэри гъэмафӀэм фэдэу унэм тимысэу къуладжэу зӀкӀлӀэщтыхъагъэм щыдгъаглощтыгъ. Тэо тхъамыкӀэжыым тфишылъагъэу бжъакъом хэшӀыкълъгъэу бжъэ чынэ тилагъ. Зэрэхъаблэу ащ къехъуапсӀэщтыгъ. ГъэмафӀэрэ клӀашъом дэтыдзынежышущтыгъ, кӀымафӀэрэ къетхыхыжышущтыгъ. Ащ фӀэшъафӀэу пхъэм хэшӀыкълъгъэу чынэ пчъагъэ тятэ тфишӀышущтыгъ. Ахэр шӀэхэу чӀэти, зӀгоутышущтыгъэх. Бжъэ чынэр дэхагъэ, шъо зӀм-лӀужыгъоу пчъагъэу зэхӀалыгъ. БӀэп бжъэ чынэ зилагъэр, птыгъуни пӀӀэкълъышущтыгъэп, зы бжъэ чынэм ышъо адрэм фэдагъэп, зӀфӀэшъафӀыгъэх.

ХъОТ Замрэт.
(Джыри къыкълъыкълъошт).

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

ЗэлъыкӀохэрэм ягугъэ хэхъо

Къэбэртэе-Бэлыкъарымрэ Адыгеимрэ яныбжьыкӀэхэр зэлъыкӀохэзэ, нахьышӀоу зэрэшӀэх, лъэпкъ шэи-хэбзэхэр къаухьумэх. Бэрэскэшхэм Мыекъуапэ щыкӀогъэ зэлукӀэгъухэр зэкъошхэм ащыгъупшэжьышӀтхэп.

ПсэупӀэу Гавердовскэм дэт ИофшӀапӀэу «Нан» зыфиӀорэм щызэхашӀэгъэ зэхыхьэм общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» культурэмкӀэ икӀулыкӀу ипашӀэу, шӀэныгъэлэжьэу ШхьаплӀэкӀо Гъучыпсэ къышыгушылагъ, хьа-кӀэхэм сэлам фэбэ арихи, «Хьяр-кӀэ шукъеблагъ» ариулагъ.

Къэбэртэе-Бэлыкъарым кыкӀыгъэ купӀэу нэбгырэ 50 фэдиз хьурэм ыцӀэкӀэ Тэу Аслъан къэгъушылагъ. Зэлъэпкъэгъухэм язӀукӀэгъухэр нахьыбэ зэрэхьурэр шукӀэ хигъэунэфыкӀыгъ. «Наным» ипашӀэу Нэгъуцу Аслъан, ныбжьыкӀэхэм язэхэщакӀохэу Къумпыл Плахьир, Бэгъэдыр Ар-

тур, археологӀэу Тэу Аслъан, Адыгэ Хасэм итхьамэтэ гуадзэу Къуижъ Къэплъан, нэмыкӀхэри лъэпкъ шӀэжэ зэхыхьэм хэлэжьагъэх, хьа-кӀэхэм гушыӀэгъу афэхьугъэх.

Гъунэ имыӀэу гуапэ тчыхьугъэмэ ащыц адыгэ быракъыр «Наным» ипчэгъу зэрэщалэтыгъэр. Лъэпкъыр зэфэзыщэрэ быракъым чӀэтхэу адыгабзэм, тарихьым, искусствэм язэгъэшӀэн тегушылагъэх. Пчыхьэм адыгэ джэгъу Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпӀэ парк щыкӀуагъэм зэлъэпкъэгъухэр щызэдэуджыгъэх.

ШӀэныгъэм, культурэм апыщэ-

гъэхэ хьа-кӀэхэу АдэмэкӀо Маринэрэ Къалмыкь Маринэрэ алыгъугъэр, зэхыхыгъэр ашӀогъэшӀэгъон кӀодыеу алытагъэп. Рагъэ-жыгъэ Иофыр зэрэлыагъэкӀотэ-штым, зэлъэпкъэгъухэм язэлъылэ-сыкӀэ амалхэм зэрэхыхьорэм рыгъушугагъэх.

Къэлэ паркым щыкӀогъэ адыгэ джэгум лъэпкъ ИофхэмкӀэ, Іэ-кӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэп-кӀэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэ-хэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр, культурэм, гъэсэнныгъэм яӀофышӀэхэр хэлэжьагъэх. Зэхыхьэм ехьылэ-гъэ тхыгъэхэр тигъэзет къышчы-хэтыутыштых.

Сурэтхэр пчыхьэзэхыхьэм къы-щытетхыгъэх.

УРЫСЫЕМ ИСПАРТАКИАД

Медалыр — тыжбын

Урысые Федерацием икӀэлэеджакӀохэм яспартакиадэ хэхьэрэ зэлукӀэгъухэр атлетикэ онтэгъумкӀэ Анапэ щыкӀуагъэх. Адыгэ Республикэм ибатырхэм хагъэунэфыкӀырэ чӀыпӀэхэр къыдахыгъэх.

1999 — 2001-рэ илъэсхэм къэхьугъэ кӀалэхэр зэнэкӀокъум хэлэ-жьагъэх. Мыекъуапэ икӀэлэеджа-кӀоу Илья Бурмистровым килограмм 94-м нахьыбэ къэзыщӀычӀэрэмэ якуп ятӀонэрэ чӀыпӀэр къышӀыдихыгъ. Тло-штэгъукӀэ батырым кг 287-рэ къы-лэтыгъ (кг 127-рэ+кг160-рэ). Спор-тымкӀэ дунэе класс зилэ мастерэу Алексей Красновым И. Бурмистро-выр егъасэ.

Джамбэчыне шапӀугъэ БеданэкӀо Тимур, кг 56-рэ, яплӀэнэрэ чӀыпӀэр

къыфагъэшӀошагъ. Медалым нарт шӀаор пэчыжьагъэп, ау тигъэгъушӀонэу инасып къыхьыгъэп. Тренер-кӀэлэ-егъаджэу Чэмбэхъу Анзор Т. Беда-нэкӀор егъасэ.

Адыгэ Республикэм атлетикэ он-тэгъумкӀэ икӀэлэцӀыкӀу-ныбжьыкӀэ спорт еджапӀэ ипашӀэу Сихьу Рэ-мэзан къызэрэтиуагъэу, илъэсыкӀэ еджэгъур зырагъэжьэжӀкӀэ зэнэкӀо-кӀухэр зэхашӀытх, кӀоджэ спортым зыкӀегъэлэтыгъэным фэшӀ мурад хэ-хыгъэхэр ялэх.

ГАНДБОЛ

Астрахань щэкӀо

ТелефонкӀэ къатыгъ. Астрахань хэкум игубер-натор и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ зэнэкӀокъу гандболымкӀэ зэхашагъ. Супер-лигэм ибзыльфыгъэ командэхэр зэлукӀэгъухэм ахэлажьэх.

Мыекъопэ «Адыфым» итренер шхьалэу Анатолий Скоробогатовым къызэрэти-уагъэу, опыт зилэмэ ащыц-хэр зэрэсымаджэхэм, са-бийхэр зерапӀухэрэм афэшӀ Астрахань щешӀэштхэп. ЗэлукӀэгъухэр зераухыгъэхэр зэтэ-гъапшэх.

«Адыф» — «Кубань»
Краснодар — 22:34,
«Адыф» — «Астраха-

ночка» Астрахань —
13:35.

«Астраханочкэм» «Ады-фыр» дөшӀэзэ апэрэ едзы-гъор 7:13-у аухыгъ, ятӀонэрэ такыкь 30-м бысымхэр нахь щылъэшыгъэх.

Я 5-рэ чӀыпӀэм икӀыдэхын фэгъэхьыгъэ ешӀэгъум «Адыфыр» «Астрахань-2-м» щылу-кӀэшт. ЗэнэкӀокъур непэ Астрахань щыкӀошт.

БАСКЕТБОЛ

ЕшӀэгъуиплӀыр къахыгъ, зыр...

Шышхьэлум и 24 — 27-м Славянск-на-Кубани баскетболымкӀэ зэлухыгъэ турнир щыкӀуагъ. Славянскэ районым ишӀухьафтынхэм якъыдэхын Новороссийскэ, Абинскэ, ТемрыкӀо, Анапэ, нэмыкӀхэм якомандэхэр фэбэнагъэх.

Адыгэ Республикэм икӀэлэ-цӀыкӀу-ныбжьыкӀэ спорт еджапӀэу N 2-м зыщызыгъэсэрэ кӀалэхэу 2002-рэ илъэсым ыкӀи ащ ыуж къэхьугъэхэр зэлукӀэгъухэм ахэ-лэжьагъэх. Тренер-кӀэлэегъа-джэу Юрий Бойко зипэщэ коман-дэм ешӀэгъуи 4-мэ текӀоныгъэр къащыдихыгъ, зы зэлукӀэгъур шлуахыгъ. Адыгеим икомандэ ятӀонэрэ чӀыпӀэр къыфагъэшӀо-шагъ.

Юрий Бойко зэрипӀытэрэмкӀэ,

Мыекъопэ «Динамо-МГТУ-м» дэгъоу щешӀэн зылъэкӀыштхэр ныбжьыкӀэхэм ахэтых. Славянск-на-Кубани щыкӀогъэ зэлукӀэгъухэм Игорь Прокоповыр, Давид Ба-дзагуа, Юрий Рябовыр къащы-хэщыгъэх. Тикомандэ Мыекъуа-пэ къызегъээзэжым, щытхьур къыдзыхыгъэхэм еджапӀэм ипа-щэхэр афэгъушӀуагъэх.

Сурэтым итхэр: Давид Ба-дзагуа, Юрий Рябовыр, Игорь Прокоповыр.

НэкӀубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкӀи къыдзыхьыгъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкӀэ, Іэ-кӀыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэпкъэгъу-хэм адырӀэ зӀпхы-ныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамал-хэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыӀэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшӀэдэкӀыж зы-хьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зэлъы-ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъэӀоры-шӀапӀ, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкӀэмкӀи пчӀагъэр 3250

Индексхэр 52161 52162 Зак. 858

Хэутыным узчыкӀэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьалэм ипшӀэрылӀхэр зыгъэцакӀэрэр редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэу

МэшӀлэкӀо Саид

ПшӀэдэкӀыж зыхьырэ секретарыр **ЖакӀэмыкӀо Аминэт**